

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 13.

V Ljubljani, v sredo 16. januarija 1884.

Letnik XII.

Šola in socijalizem.

III.

Poglejmo o ti stvari naše učne črteže. Ako je kakšno podučevanje zmožno otroka vzgojevati, tako je gotovo verski poduk. A drugim naukom je odmerjenega toliko, da za verski nauk odleti v nižjih razredih po ena, a v višjih razredih po dve uri na teden. Učeniki verouka bi morali tukaj prave čudeže delati z otroci, kar bi jim radi, djansko ni noben učitelj tak mučenik v svojem poklicu, kakor je verski učenik po modernih šolah.

Kdor pa ima škodo, mu ni treba skrbeti še za grajo. Liberalci očitajo katolikom, saj se v naših šolah podučuje v veronauku, a mladina je tako surova in spridena, ali mar učenje v veronauku ne blaži srca, tako pa vaši učeniki ne znajo podučevati. Takih čudežev res ne morejo delati, kakor so jih delali prvi oznanovalci in učeniki Kristusovega nauka; a ne le duhovni, tudi drugi so dolžni svojo dolžnost storiti, kar se tiče vzgoje in poduka, ako drugi tega ne storé, učitelja verouka ne podpirajo, ni potem on tisti, ki je kriv spridenja mladine, marveč tisti, ki ga niso podpirali ali nemara še zadržavali in mu zapreke stavili. Vemo dobro, da ni povsod tako črno in temno, a to so le izjeme tu in tam, ki pa občenega pravila ne ovračujejo, marveč potrjujejo. Ako hoče ljudska šola res koristiti ljudstvu, mora to postaviti v prvo vrsto, kar gre staviti na odlično mesto, šolski poduk mora na to delati, da se mladina krščansko izobraži, da se privadi bogoljubnemu življenju, pravičnosti, pokorščini, redu in pridnosti, to so lastnosti, po katerih postaja človek koristen ud človeški družbi. S tem se prav dobro vjema, da se otrok privadi tistim vednostim in spretnostim, ki so mu koristne v njegovem prihodnjem poklicu in ktere tirjajo spremenjene okoliščine našega časa. Vsak pravi učitelj zna preso-

dit in prevdariti, kako ima uravnati poduk, da bode koristen mladini za vzgojo in poduk, na njegovi osebi zavisí po največ napredek v šoli. On je živa podoba, ki se vtisne mlademu človeku v srce, in je tako sama ob sebi izobraževalna. Tukaj se potrjuje, kako v tesni zvezi sta poduk in vzgoja.

Srečen otrok, ki je hodil v šolo, kjer sta bila vzgoja in poduk izročena krščanskemu učitelju. V življenji bode še le spoznal, kaj mu je šola koristila. Kdor z ljudmi občuje, je že gotovo zapazil, da so med priprostimi seljaki ljudje, ki jasno sodijo, ki se za vse dobro in blago zanimivajo, poleg tega pa tako značajni, da se kaj tacega zaman išče pri omikanih. In vendar se ti ljudje niso drugje izobraževali, kakor v domači hiši, pa nemara tudi v vaški šoli, a hiša in šola ste bili krščanski. Kar kdo nima, tega tudi ne more dati, in tedaj je zelo dvomljivo, ali so učitelji, po kopitu moderne pedagogike izobraženi, zmožni, tako vzgojevati mladino, kakor to zahteva družina, občina in država. Ako se vzgojajo učitelji brez pozitivne vere, bodo bolj delovali za socijalizem, kakor proti njemu. Učenost, kolikor se je tukaj nasrkalo, in občina omika, kolikor se jih tukaj prime, ne more nadomestiti prave versko-nravnne vzgoje.

Tudi o tem je govoril grof Belkredi v njegovem slavnoznem govoru, dne 19. februarja 1883 v gosposki zbornici. Ta govor smo brali v „Novicah“ l. l. po več številkah, brali smo to v „Slovenec“, a tudi v „Učiteljskem Tovarišu“ stran 81, 101, 117, 133, 149, tedaj nočemo še ponavljati tega, marveč povdarjamo še enkrat samo to, da se po učiteljskih izobraževalnicah uče vsega, kar ponuja moderna pedagogika (ali pa tudi toliko pozitivnega krščanstva?) in da so tu učitelji verouka osebe najbolj mučene, a koliko morejo ali smejo vplivati na vzgojo pri mladih ljudeh, ki je vendar njim toliko bolj potrebna, ker bodo prihodnji vzgojitelji ljudstvu! To je vendar vpravljanje vredno, da bi ga razpravljali možje,

ki imajo poklic, a tudi dolžnost za to. Ako je to sploh rečeno za vse kraje, koliko bolj velja to pa po tistih deželah, kjer je politično mišljenje mero-dajavno pri umeščevanju učiteljskih služeb, no, ali vsaj bilo.

Profesor Bluntschli krepko govori zoper prenapeto zahtevanje do učiteljev, rekoč: „Učenike preoblađajo po seminiških z učenosti, katerih ne morejo rabiti v ljudski šoli. Učeniki mislijo potem, da so že učení, hrepene po učenosti, ktera ne spada v ljudsko šolo. Mnogo učiteljev postane zaradi tega nezadovoljnih, ker mislijo, da so namenjeni za kaj boljšega, a vendar morajo ostati zmirom v svojem nizkem stanu, ki pa je vendar vreden vse časti in spoštovanja, občina in država jim nikoli ne more vstreči. Skušnja nas uči, da je po raznih državah mnogo učiteljev novega ustroja, ki so sovražni Cerkvi in državi in misli o revoluciji širijo med nižje ljudstvo“. To poslednje sicer v Avstriji sploh ne velja, vendar pa smo zapazili, da so odsihmal, ko je vlada pri šolstvu postala nekako bolj konservativna, liberalni učitelji začeli zobe kazati vladi. To sicer nima posebne pomembe, ker ima vlada učiteljstvo popolnoma v svoji oblasti, a škodo in razprtijo delati nihče, tudi ljudski učitelj ni preslab. Da so liberalno-nemški učitelji najhujši zoperniki narodnih učiteljev, videlo se je l. l. pri zborovanji štajarske učiteljske zveze v Mariboru. Kar se pa prvega tiče, je obče znano, da je večina modernih učiteljev v liberalnem taboru, saj večje psovke med učitelji ni, ako se mu reče, da je mežnar-učitelj iz „Glockenstrickperiode“, v tem je potem že dokazano, da tak učitelj ni sposoben za novo šolo. Ako bode vlada hotela vzgojiti učiteljstvo, ktero bode krščansko mislilo, treba bode prestrojiti učiteljska izobraževališča, pri korenu se mora začeti reformovati, tu in tam za silo nekaj zakrpati pomaga malo in stvari ne bode zboljšalo.

Da ostanemo pri svojem izreku: vsega ne more

LISTEK.

„Jezičnik“ XXI. leto.

Spisal J. Marn.

Mislili smo do sedaj, da se profesor Marn zato tako piše, ker je „maren“ = „marljiv“. Gotovo je maren; to kaže 21. tečaj „Jezičnika“ in še — marsikaj drugega. „Jezičnik“ letošnji kaže pa tudi, da se izpeljuje g. prof. priimek tudi lahko od tod, ker je, kakor bi rekel Juri Kobilá, prinesel „en dober glas in marn“. Dober „marn“? Saj to je „evangelij“; tedaj je Marn-„Jezičnik“ — evangelist! Kaj hočete imeti lepše imé! Škoda le, da novi evangelist Truberjev fovš evangelij uči, škoda, da je Marn o 400letnici Lutrovi postal — „lutriš“!? V mezinu ima vse „lutriš“ ljudi in reči iz XVI. veka, kakor kak predikant tiste dobe, ali kak — — denimo profesor slovenske literature v našem času. Pa kaj! ne le Trubarja in vse švabsko-slovenske protestantske trobce „zlatega“ (!) onega veka našega slovstva pozná, temuč celó tudi učenega Elze-a učene spise navaja, pa ne, da bi se poprej prekrizal. To je že vendar preveč! Lepo je ime Marn, da le ne bi bil zašel v čudno tovaršijo Trubarja, Krella, Dalmatina, Bohoriča in med bogove minorum gentium

one dobe! Že sem ga mislil jaz sam pri sebi izobčiti iz učenjaške republike, ko naletim na strani 22. „Jezičnika“ na mogočnega Tomaža Hrena. No, tu se me je duša spet prijala, ter sem g. Marna v sreču pomilostil in to tem rajši, ko sem dalje videl, da obdeluje tudi Matijo Kasteleca, Valvazorja in mojega starega ljubljence, krepkega „Mordkapucinarja“ Janeza Krstnika od sv. Križa. (Tega pridigarja „Promptuarij“ je bila zraven evangeljskih bukev prva knjiga slovenska, po kateri sem se jaz kot dijak slovenščine učil. Mikali so me v njej krasni latinski citati in govorniška pisava prav po Cicero-novih sekiricah. To le memogredé.) Kakor „Jezičnik“ protestantovskim matadorjem dodaja 15 manjših piscev, tako spremlja šest glavnih katoliških pisateljev 13 nižih. Solnce in dež sta torej enako in pravično razdeljena, in nikdo ne bo smel reči, da sem jaz „Jezičnika“ pristransko le zato pomilostil, ker ga je (kakor piše Elze o Hrenu) „Ehrgeiz und Renegaten-eifer“ „tribal“, protestantovsko literaturo 16. veka uničiti ali — recimo — iz šol iztrebiti. Toda — pustimo šalo, če prav je zdaj pust, saj moj Joannes a S. Cruce piše, da „ta zapuvid, katira je v Posti, je tudi ob Pusti“. („Jezičn.“ pag. 50). Bodimo torej resni in povejmo, kaj nam je stari „Jezičnik“ leta 1883 nabral. Da obdeluje XVI. in XVII. vek naše literature, je čitatelj že uganil; imenuje jo „Knjiga slovenska v dobah 16. in 17. veka.“ Po krat-

kem životopisu dotičnega pisatelja našteva profesor Marn knjige njegove, potem vzgledov toliko, da se na vse strani lahko spozná beseda, pisava, pisatelj in vse, kar zadeva njega in dobo njegovo. Iz pri-dejanih zgledov se vidi, kako so nam od severo-zahoda slovenščino pačili, kako lepo pa pisali na jugo-vzhodu.

Če tudi Hrvatje oporekajo, so Kajkoveci vendar le Slovenci in, ko bi Gaj ne bil obrnil je na stokavščino, ko bi po kajkovščini preteklih stoletij tudi v sedanjem jo bili olikovali, bili bi mi s Hrvati že jedini. A zdaj smo trije: Slovenec, Hrvat in Srb! In ostanemo tudi. Človeka jezi, ko vidi, kakó malo se Hrvatje brigajo za Slovence! To premišljevanje pódaja se iz Hablediča, Petretiča in nekih drugih pisateljev, ki jih „Jezičnik“ od strani 45—56 obravnuje. H koncu podaja „Jezičnik“ natančen prevod predgovora v Ad. Bohoričevih „Arcticae Horulae“, kteri obsega 9 strani in je jako mikaven. Kakor g. prof. Marn zadnji svoj slovstveni letopis končava s „predgovorom“ — tako naj tudi jaz ta svoj površni popis končam s posnetki iz „Jezičnikovega“ predgovora, ki 16. in 17. vek slovenske literature — protestantovsko in katoliško dobo — najbolje pojasnuje. „Oj, kakor junak“ — piše Marn — „je Hren proti Truberju, kakor povestničar Valvazor proti Megiserju, koliki dobronik prostemu ljudstvu Kastelec nasproti Dalmatinu, kakor besednik Habledič

šola popraviti, a veliko slabega lahko zatrosi. Dokler bode katoliško ljudstvo udano duhovnikom in njih nauke poslušalo, ter ostalo verno, šola o tem ne bode odločevala, ker poslednjič ima tukaj več ljudi besedo, ne le jeden sam. Toliko bolj je pa potrebno, da se pravi pojem o šoli med ljudstvom širi, da se kaže, koliko koristi, koliko pa tudi more škodovati šola.

Od šole namreč nekteri preveč, drugi pa premalo pričakujejo, šoli bode le na koristi, ako se pravi pojem o nji med ljudstvom širi, in da se učiteljem kaže, kaj jih povzdiguje, kaj pa znižuje pred ljudstvom in kakšen važen nalog je izročiti šoli ravno v današnjih časih. — Šola pa more izvršiti svojo vzvišeno nalogo le takrat, ako je v tesni zvezi s Cerkvijo, ako jo ona podpira z močjo in veljavo, ktero ima katoliška cerkev po božji naredbi na tem svetu. Moderna šola, ktero vodi liberalizem, ne more odpraviti sedanjega zlega, ne more se protistaviti socializmu, ker hoče ločiti Cerkev od šole in stavlja namesto krščanske vzgoje humanno (poljudno) omiko. Neogiblivo je tedaj potrebno, da država pri svojih napravah spoštuje in zaupa Cerkvi in ji v šoli prepušča tisti prostor, ktereja je začetnik krščanstva nakazal učiteljici narodov. — V imenu omike se odpravlja krščanstvo iz sveta, a kam bi prišlo vse razumništvo, kam bi prišla vsa omika, ako bi prenehalo sijati svetlo solnce krščanstva, kajti pod njegovo jasno lučjo se sprehajajo tudi tisti, kateri taje njega dobrotljiv upliv na človeško družbo.

Francija.

Pomilovanja je vredna vsaka država, če jo vodijo možje, ki niso kos niti navadnim nalogam vsakdanjega življenja. In taka se godi že več let francoskemu narodu. Ker nam je iz mnogih razlogov eden najbolj simpatičnih evropskih narodov, zato ga zelo obžalujemo. Glavna naloga in skrb sedanjim gospodom na ministerskih stolih je ta, da se obdržé na konji, ter kolikor dolgo mogoče uživajo dobrote svojih služeb. S tem je označeno ministerstvo Ferryjevo in vsa stranka, na ktero se opera. Veliki so v besedi, kakor njih vzgled „veliki patrijot“, toda majhni v dejanji, ki bi koristilo državi.

Vzgojo in prostost je Ferry povdarjal v svojem govoru Rouenu, s tem hoče osrečiti svoj narod. Da v resnici, kaj je boljšega za družino in državo, kakor dobra vzgoja in zlata, pametno uporabljena prostost? Toda pogledjmo, kakšno si misli vzgojo sedanje francosko ministerstvo.

Čuli so se že večkrat predlogi v zbornici poslancev, da bi se država ločila od cerkve. Ker pa možje morajo še vedno računati z verskim čutom krščanskega ljudstva, so klici potihnili, in izvolili si so drugo, sicer daljo, a po njih mnenji vendar gotovo pot.

Brezverska šola vzgoji brezversko ljudstvo, in država se mora na ta način ločiti od cerkve, tako si misli Ferry in njegovi tovariši. Brezverske šolske postave so sicer še le od 28. marca 1882 v veljavi, toda po mestih se je skrbelo že poprej za brezversko šolo.

mimo Bohoriča, kako govornik Janez Križski nasproti Krellu“ itd.!

In na drugem mestu pravi: „Res je od ondod (od protestantske strani) došla nam tedaj knjiga novoslovenska, toda iz kalnega vira v tujem duhu, v malovredni obliki in po tem takem prvo olikovanje našega ljudstva ni bilo naravno, ne v zmislu narodnem, kar je storilo, da je takrat pričetno kvarjenje našega jezika po besedi in knjigi plodilo se do Vodnika!“ Kaj? Do Vodnika? — Do današnjega dne — trdim jaz.

Jaz sam sem še slišal pridigati „o purgarjih nebeškega kraljestva“ in da „človek ni lebná žiher“. Bog ne zapiši tega za greh „lutriš-šprahferderbarjem“! Ne, da bi nam bili ljudski jezik, ki je bil ta čas gotovo povsod še bolj čist in krepak, ko zdaj, natančno zapisali, belili in solili so ga s svojo švabščino! Tudi v tem slednjič se mora vsakdo vjemati z „Jezičnikom“ predgovorom, da „kakor se dandanes iz pravih in prvotnih virov marljivo pojasnuje državna in cerkvena zgodovina reformacijske dobe, ... tako naj že tudi v književni posije nam ljuba resnica“. In tej resnici na ljubo se je prof. Marn, kakor uže toliko let, tudi letos spet marljivo potrudil. Hvala mu!

X.

V tem oziru se je posebno odlikoval Pariz. Tukaj so katoličani izdali za svoje lastne šole blizo 9 milijonov v treh letih, ker niso hoteli pošiljati svojih otrok v brezverske državne šole. Take privatne šole obiskuje okoli 50.000 otrok, a vendar je število otrok na državnih šolah še večje. Cerkev in njene družbe sicer skrbé, da se ti otroci vsaj ob nedeljah in prostih dneh podučujejo v krščanskem nauku, pa poduk je večinoma brezuspešen. V državnih šolah namreč se otroci tako popačijo, da so že popolni bogatajci, brez vsacega verskega čuta. Večina se ne more pustiti k prvemu sv. obhajilu. Širi se novo poganstvo, ki žuga biti hujše od starega.

Vzreja se v sedanji mladini revolucionarska armada, ki morda gledé grdobije ne bo zaostala za ono prve revolucije. In to je mogoče, da, gotovo. Če namreč ljudstvo ne pozná nobene božje avtoritete, nobenega strahu pred večno kaznijo, klanja se tudi državni oblasti le tako dolgo, dokler ga more strahovati. Ko pa vlada omaga in sila več ne zadostuje, prične se nemir in nesreča. Učeni celó se vadijo v orožji, in pariški mestni zbor je sklenil, otrokom državnih šol kupiti orožje in uniformo. Armada „komune“ toraj vidoma raste.

In taka je tudi s prostostjo, ki jo je Ferry samozvestno povdarjal. Posebno vstrajna je francoska vlada v tem, da zatira cerkev. Nova občinska postava daje občinam pravico, da smejo cerkvi odvzeti vsa poslopja in posestva, ki so jih bile dale cerkvi v porabo. Doklade za cerkvene potrebe so dolžne občine le v tem slučaju plačevati, če cerkveni dohodki ne zadostujejo.

Razvidno pa je, da občinam ne bo težko, ubraniti se postavnim dolžnostim. Nasproti pa dobi občina neomejeno oblast do cerkvenega premoženja. „Maire“ dobi ključe od cerkve in zvonika. Vrh tega postanejo pogrebi monopol občine. In ko je škof Freppel pri obravnavi onih postav zagovarjal prostost družine, da bi ta smela si izvoliti ali cerkveni ali občinski pogreb, odgovoril mu je poročevalec Delaporte: „Če pustimo veljati to prostost, bi namena postave ne dosegli, in postava bi bila nepotrebna.“ Na pogrebnih orodjih sme biti kako versko znamenje, n. pr. križ, le če se plača dvojna taksa.

Pavel Bert ima toraj gotovo prav, ko imenuje sovražstvo do cerkve in krščanstva kot pravo znamenje in vez republikancev. 22. novembra je Lokroy pri presojevanji državnega gospodarstva stavil nasvet, naj se država loči od cerkve, to je, da bi se cerkvi odvzeli dohodki in posestva. Na to mu Ferry odgovori: „Dovolj vzroka imam verjeti, da večina dežele za sedaj še noče take ločitve.“

Že prej se je bila nadškofom in škofom plača znižala od 20.000 in 15.000 fr. na 15.000 in 10.000 fr., kakor je bilo l. 1801. Sedaj pa so črtali nadškofu pariškemu 30.000 in nadškofu algirskemu 5000 fr., po kolikor sta namreč več dobivala kakor 15.000 fr. Predlog pa, da bi se pri plači župnikov črtalo dva milijona fr., ni bil sprejet. Republikanci vendar še sprevidijo, da morajo računati z verskim prepričanjem svojih volilcev.

Gledé prostosti je sploh sedanja ljudovlada slabija, kakor centralizacija pod Napoleoni. Tako so učitelji postali popolno odvisni od vlade. Celó prodajalci tobaka morajo biti vladni privrženci. Prosta volilna pravica je le na papirji, vlada pa že najde sredstva, da upliva na volitve.

Ministerstvo Ferryjevo je znalo celó armado pridobiti za politično službo. Dalje je postava o preustroji sodniškega stanu dovršena, in na podlagi te postave je bilo odstavljenih 614 sodnikov, ker so se kazali preveč neodvisne. Na njih mesto so prišli privrženci vlade in poslancev.

Je li Francija gledé denarstvenega stanja srečnejša od drugih držav. Tega vsaj pisatelj teh vrstic za gotovo ne more reči, a po listih mu je znano, da so republikanci od l. 1877 več izdali nad 4000 milijonov fr., kakor prejeli, in tako nameravajo tudi za prihodnje leto izposoditi si 350 milijonov. Srečna Francija! Dá, srečna bi bila, to mora priznati vsak, ko bi jo vodili bolj zmožni možje. Da pa ti možje ne znajo vladati, razvidno je tudi iz tega, da trgovina propada in da nekdanj mogočna Francija nima sedaj nobenega odkritosrčnega prijatelja v Evropi. In zaradi tega mora voljno trpeti, ko ji Anglija povsod nasprotuje. O tem se čitatelj lahko podučí v tongkinški zadevi.

H-t-b-r.

Ne sega li po slamnati bilki?

Ogerskemu državnemu zboru je bila predložena postava o zakonu med judi in kristjani, in minister-ski predsednik Tisza jo je v odseku zagovarjal z vso gorečnostjo, češ, samo s tem se bode odpravilo protizidarstvo in si Ogerska zbrisala madež o nestrpljivosti do drugovercev, posebno judov. Zgodilo se bode gotovo ravno nasprotno, da bode narod še razdražen nad temi svojimi sesavkami, ki samo jedó, pa ne delajo, zapazivši, da jih jemlje v varstvo tudi postava. In kaj bode takim zakonom posledica? Gnjlja človeška družba. Jud in kristjan sta si nasprotna, odkar obstoji krščanstvo, in tako nasprotje (ako sta oba verna) naj se veže skupaj v najtesnejšo dosmrtno zvezo v zakon! Kremen ob kremen iskra, v takem zakonu razpor, ki je propad hiše in družine, ako nobeden ne odjenja. Ako se zgodi poslednje, postaneta oba malomarna ali vsaj jeden. V obeh slučajih bode še bolj zginjal krščanski duh, tisti močni kit, ki je človeško družbo tako dolgo obdržal srečno, ki zdaj hiti iz prepada v prepad; podkopavala se bode, potem ko se je šola vzela iz rok krščanstvu, poslednja trdna podlaga človeški družbi, to je srečna družina. Da bodo judje pri tem dobro obstali, je jasno, kajti še le ko je krščanstvo izginilo iz življenja, so se jeli judje širiti toliko, da je prišlo do protizidovskega rogoviljenja. Bode li s takim zdravilom Tisza odpravil in ozdravil protizidovstvo (Antisemitism)?

Jude peče, da so tako rekoč narod med narodom, narod brez tempeljna in brez kralja, radi bi se amalgamirali s človeško družbo evropsko, ali prav za prav radi bi pojudili ali vsaj poneverili, kar je še krščanskega, in ravno po zakonu zgoraj omenjenem se bode zgodilo, da bodo krščanskih mater ali očetov otroci postajali judje, ker odraslim ni dovoljeno tudi na Ogerskem ne prestopati k judovski veri, ker se ona tamkaj samo trpi, pa nikakor ni s krščanstvom še postavno enakopravna. Tako se bode črv, ki je dolgo glodal na zdravem družinskem telesu zarinil do osrčja skozi duri krščansko-judovskega zakona.

Tisza je Kalvinec, če mu ni mar za krščansko veroizpovedanje, bi vendar raz svoje visoko stališče moral videti, kam je Ogerska došla po judih. Pa kaj to njega briga, vsem liberalnim oblastnikom je prvo njih častno mesto in njih mošnja, potem pridejo sorodniki, dalje drugi privrženci in potem zadej še le država, tega so nas davno že priučili gospodje enake baže to stran Litave, nam jasno kažejo še danes v Franciji in morebiti tudi še kje druge po Evropi.

Pa v kakšni zvezi je to z judovsko-krščanskim zakonom? Kdo se ne spominja žalostne pravde proti judom v Tiszla-Eslaru, ko se je jelo kazati, da bi utegnili biti obsojeni nekteri judje, kako naglo so jeli padati ogerski državni papirji, kar nam je odprlo žalosten pogled, da je Ogerska v denarnih zadevah popolnoma v rokah judovskih, kakor Francija Rothschildovih. Judje imajo toraj v svoji moči hudo protipezo, ako se jim ne ustreza, in ni li ravno ta Ahillejeva pēta gosp. Tisze, ni gori omenjeni judovsko-krščanski zakon slamnata bilka, po kateri še posega ogerska liberalna vlada, da se ne vtopi, in da tako globoko v sree človeški družbi poriva meč o času, ko se vsi evropski državniki prizadevajo, podučeni po britki skušnji, ozdraviti in zdravo ohraniti družinsko življenje?

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. januarija.

Notranje dežele.

Državni zbor se prične 22. t. m. Hohenwartov klub ima zarad tega že 21. t. m. zvečer ob 6. uri sejo, h kateri so povabljeni vsi udje. Ker je ta seja zarad Wurmbrandovega predloga in zarad pisarenja o zadržanji dvornega svetovaleca Lienbacherja in njegovih dveh solnograških tovarišev jako važna, želi g. načelnik, da bi se tega zborovanja vdeležili kolikor mogoče vsi udje imenovanega kluba, h kteremu pripadajo tudi vsi naši slovenski poslanci. Sicer pa menimo, da se solnograški poslanci gledé Wurmbrandovega predloga ne bodo ločili od druge večine državnega zbora. V tem prepričanju nas potrjuje vest, da g. Lienbacher snuje nekako agrarsko ali poljedeljsko zadrugo, h kateri bi mogel pristopiti vsak poslanec, ki je ud kakega kluba. Taka zadruga se je bila že precej prva leta osnovala v Hohenwartovem klubu, pa je naposled svojo prvo marljivost zopet

opustila; ali bo g. Lienbacher bolj srečen? Marljivo mu možu se toži, da je osamljen, odkar je izstopil najprej iz Hohenwartovega in potem iz Liechtensteinovega kluba in išče z osnovo imenovane zadruge primerne vpliva in delovanja. Dozdeva se nam pa, da ne bo več opravil, kakor prej omenjena agrarska zadruga Hohenwartovega kluba, in da bi splošnemu političnemu stanju veliko več koristil, ko bi se s svojimi tovarišema poprijel zopet kterege že obstoječih klubov, bodisi Liechtensteinovega, bodisi Hohenwartovega, ktera ga bosta prav rada podpirala pri vseh agrarskih vprašanjih, ne da bi bilo za nju treba posebnega agrarskega kluba.

V hrvaškem deželnem zboru je bil na 14. dan t. m. zopet vihar. Starčevića so narodnjaki s predlogom, kterege je poslanec Lončarič stavil, da naj se Starčević in pristaši Tuskan, Pilepič, Kutasovič, Pisačič in Barčič zaradi neolikanega vedenja izključijo iz zbornice, tako razkačili, da je besen med-nje zakričal: „Goljufi!“ na kar ga je predsednik javno grajal. Vhoda obstopilo je orožništvo. Na galeriji danes ni bilo mnogo poslušalcev.

V hrvaškem deželnem zboru imeli so 14. t. m. tajno sejo, v kateri je propadel predlog, da bi se Starčeviću kričali izključili iz zbornice. Arnold je predlagal načrt adrese na presvitlega cesarja, v kateri se povdarja priznana udanost in zvestoba hrvaškega naroda do prestola in v kateri se pritožujejo čez samovoljnost skupne vlade, ki je žalila ustavo po imenovanju in nastavi kraljevega komisarja. Hrvaški deželni zbor smatra za svojo sveto dolžnost, da odpošlje regnikolarno deputacijo, ktera naj na to dela, da se v bodočnosti enako žaljenje ustave za vedno odpravi.

Knez **Peter Karadjordjevič** je prišel s kneginjo Zorko iz Črne gore v Temešvar obiskat svojega očeta, ki ondi prebiva, in bo neki do spomladi pri njem ostal.

V Szegedinu gradili bodo dve vojašnici. Prva bode za častništvo, druga za vojaštvo in je v ta namen minister baron Orezy predlagal načrt postave, da naj se dotična za zgradbo odločena svota poviša na 564.000 goldinarjev. Načrt postave se je izročil finančnemu odseku.

Vnanje države.

Na Bolgarskem sta se odpovedala službi ministra Načević in dr. Stojlov. Na njuno mesto prideta: Pomjanov, ki se bo vsedel na stol pravosodnega ministra, in Sarafov, ki bo prevzel finančni posel. Oba sta se šolala v Avstriji.

Laški časniki poročajo, da je k grobu Viktor Emanuela priromalo blizu šest tisuč ljudi.

Berolin, Dunaj in Petrograd. Ruski državnik Giers dvignil se je po osebnem povabilu našega cesarja na Dunaj, kjer bode dva dni ostal. Nekako ravno leto dni bo minulo, odkar se je Giers poslednjikrat v naši prestolici mudil in nasledki so se še le sedaj odločno pokazali. Razmere na Balkanu so se med obema pokroviteljskima državama vsled tega toliko in tako na bolje obrnile, da se Avstrija nič več s skrbnim očesom ne ozira, kako Rusija Bolgarom gode. Rusija je pa zopet od druge strani Srbom z leskovko požugala, naj ne kalijo dalje Avstrijancem vode po Bosni in Hercegovini. Tako so toraj prijateljske razmere med Avstrijo in Rusijo bolj utrjene, kakor so bile poprej in tudi one med Avstrijo in Nemčijo se niso ničesar ohladile. Ker so si tri najmočnejše države v Evropi prijazno roke podale, sme se trdno upati, da se mir ohrani. Mi družega nimamo pristavit, kakor Bog blagoslovi zvezo v korist narodov, ki po teh deželah prebivajo.

„Tribüne“ prinaša po „Times“ posneto vest, da so **Sudejkovine morilce v Petrogradu** že zasačili. Povod k temu pridobitku dal je gostilničar neke gostilne, kamor izvoščeki zahajajo, pripovedajoč, kar mu je bilo o umoru znanega. Kar se oglasi mlad izvošček, rekoč: „Dva morilcev sem jaz videl na svoje oči. Ne daleč od tiste hiše stal sem s svojim vozom in videl, ko sta dva moža iz nje prihitela in po ulici tekla. Pozivala sta me, naj ju peljem na Nikolajev kolodvor, naposled poslužila sta se pa Zeodorjeve droške, ki je poleg moje stala.“ Policija je o tem pogovoru kmalo zvedela in tudi Zeodorja niso Bog več kako dolgo iskali. Ta jim je povedal, da je res dva moža peljal na Nikolajev kolodvor, kjer sta izstopila in eno uro v poslopji čakala. On sam pa, da je čakal tudi, mislé, kakega gosta dobiti. Čez eno uro tista dva zopet prideta in izvoščeka zahtevata. Zeodor se jima ponudi ter ju res pelje v neko veliko hišo v ulicah „Italijanskaja“, kjer sta ostala. Redarji so šli tjakaj in so h krati vse pobrali. Nečak Sudejkinov, ki je bil z njim vred napaden, pa ne bo nič več pri pravi pameti; tako so ga bili zdelali, da so mu šestindvajset košic iz glave vzeli.

V petek zborovali so v **Parizu** privrženci cesarskega princa Viktorja ter so sklenili sinu princa Jerome Napoleona javiti, da ne poznajo nikakega družega za cesarja, kakor njega. Pavel Casagnac povdarjal je v daljšem govoru, da njemu in njegovi stranki ni potreba „pretendenta za pečjo“, temveč on potrebuje princa, ki se bo za svoj prestol tudi na ulici potegnil, ako bode potreba. Njegov pretendent se ne sme vstrašiti ne hamških ječ, ne dvanajstih svinčenk, ki so svoje dni prsi kralja Murata predrla. Sploh imajo pa v poslednjem času banapartisti mnogo več poguma za javne demonstracije, kakor pa royalisti (kraljeveci). Poslednje je že

skoraj sama demonstracija, ktero so nedavno banapartisti grofu Parizkemu na Lyonskem kolodvoru napravili, popolnoma poparila in so royalistični časniki cel dogodek zamolčati hoteli, toda s toliko večjim vrščem polastili so se ga pa banapartistični listi in ga po svoje s pavovim perjem našopirili.

V Tonkingu prodirajo Francozi od dne do dne. Prvega in družega januarija ponoči napadli so pomorski roparji Majudink, pa niso nič družega dosegli, kakor nekaj mrtvih, hudo ranjenih so pobegnili ondi popustili. Četrtega januarija napadli so Francozi Batang pri Hanoji, in so sovražnika premagali. Kitajski vojski gredó menda Bakningu na pomoč iz dežele Kvangse.

Chartum v Sudanu je vedno v večji nevarnosti. Ustaši približali so se že do Helnana pri Chartumu, kjer so plenili, morili in požigali. Egipčanska vlada se je posvetovala, kaj naj bi se zgodilo za slučaj, ko bi se Sudan vendar le ne prepuštil svoji osodi. Sklenili so, da odpošljejo bivšega sultana v Kordofanu in Darfaru, z imenom Fabija, Chartumu na pomoč. S poglavarji več manjših rodov na pokrajinah Suakim-Berbir sklenila se je prijateljska zveza, po kateri mislijo cesto iz Suakima v v Berbir za javno varnost in promet ohraniti.

Sudana se vse brani. Se celó Turčija je povabila Angležev, naj Sudan zasede, ker je že poprej nekaj bil v njeni oblasti, odločno odbila, in pravi, da je treba še počakati, da se bo videlo, kako se bode stvar ondi razvila. Pravi vzrok je pa to, ker so se v poslednjem času dobre razmere med Turčijo in Angleško nekoliko ohladile in ji Turčija več toliko ne zaupa, kakor ji je poprej zaupala. Turčija bo svojo vojsko le ob zadnjem arabskem nabrežji pomnožila, da bi Mahdiju pot v Mekko in Djedah zaprla, ako bi ravno tjakaj silil.

Izvirni dopisi.

Iz ribniškega okraja, 14. januarija. (Naši kovači) še sedaj nimajo miru. Že v drugo morajo plačati kazni, ker konje kujejo, ne da bi bili za to izprašani. Kovači se temu izpraševanju ne ustavljajo, ali gledalo naj bi se vendar le na to, da bi se jim dala laglja prilika, pokazati svojo zmožnost v podkovanji konj, kakor pa, da bi morali hoditi v Ljubljano k podkovski šoli. Glavna škoda pa ne zadeva kovačev, ki si z drugim kovanjem nekaj prislužijo, ampak posestnike, ki po takem ravnanju skoraj ne bodo več mogli kovati svojih konj. Zato se nam zdi primerno, da naj bi vse občine poslale pritožbo do c. kr. deželne vlade v Ljubljani s prošnjo, da naj jo predlaga slavnemu c. kr. ministerstvu, ktero se bode po izjavi g. kupčijskega ministra barona Pino-ta gotovo oziralo na opravičene želje kovačev in konjerejcev, ter to zoperno reč skoraj spravilo v red.

Z Notranjskega, 15. januarja. Znano Vam je, da je deželni odbor poslal vsem župnikom poziv z nekaterimi vprašanji: od kod prihaja dandanašnji propad kmetijstva in kako temu v okom priti? No, tu je zdaj lepa prilika, svojo luč in svojo modrost svetiti dati pred deželnim odborom, kateri bo potem po najboljših nasvetih si prizadeval potrebno ukreniti, da se še večji propad kmetijstva zabranjuje. Jaz mislim, da bi ne bilo napačno, ko bi se marsikaj (vse skoraj ne gre) očitno obravnavalo. Včasih dá kratek stavek povod novim, izvrstnim mislim in ravno tako iz tega izvirajočim nasvetom. Danes bi jaz le na malenkost opomnil (kakor se nekterim vidi), ki pa ima grozne posledke, tedaj tudi ni malenkost. In to je brezvestno zadržanje krčmarjev sploh. V takih jamah zapravlja slovensko ljudstvo denar, posestvo, dušo in telo. Zato pozor na-nje!

Glejte, komu se da krčmarska pravica; naj ne bode to prosta obrtnija, za ktero je dovolj se le oglasiti, da se pravica takoj tudi dobi. Vsaj dve tretjini sedanjih naj se zatare, na tretjo tretjino pa oestro pazi, ter nadzoruje, kdo ima pravico točiti. Kaki je mož, kaka njegova zanesljivost itd., da ne bode ravno on zapeljavec k sebi vabil ter jim potuho dajal. Mnogo, mnogo bi imel o tem reči, pa — naj pomisli vsaki sam pri sebi. Tu sem gotovo spadajo tudi premehki ali brezvestni župani. Sem ter tje se vse spregleduje, vse dovoljuje, k vsemu molči, mnogokrat celó med službo božjo. Naj bi se poprašale, kakor nekaj, merodajne osebe, predno se komu pravica krčmariti podeli. Naj bi se gledalo na strogo potrebo krčme in še pri vsem tem naj bi se oestro nadzorvale. Marsiktere pravice naj bi si pa gosposka pridrževala. Res je samostojnost srenjska lepa reč, znabiti v posebnih razmerah potrebna reč, a pri nas je še nesreče. Veče pravice, ko ima župan in srenja v nazorovanju krčm, slabši bode. Malokteri župan stori tu svojo dolžnost, pa naravnost povemo,

malokteremu županu je tudi mogoče svoje dolžnosti o tej reči zvesto spolnovati. Nekaj se mora bati zamere, nekaj ne more izvrševati, kar za potrebno spozna, pa mnogokrat se mu je tudi kaj družega bati — saj vsaki vé, kaj brezvestni pijanci znajo.

Naj bi se toraj dale žandarmeriji veče pravice, s tem bi se razširil tudi delokrog. Žandarmeriji se ni bati niti zamere, niti požara in še marsikaj družega ne, kar ovira župana. Neodvisna žandarmerija bi zamogla veliko dobrega storiti. Kaj pa, da so tudi nasprotni pomisliki in nam niso neznani, a sila kola lomi — po razmerah in okoliščinah se marsikaj spreminja.

Domače novice.

(Občni zbor kmetijske družbe kranjske) bo 30. t. m. Voliti mu bo 2 odbornika za centralni odbor in društvenega tajnika. Drugi dnevni red priobčimo jutri.

(Pri deželnem predsedniku baronu Winklerji) je bil 14. t. m. obed, povabljenih je bilo nekaj deželnih postancev, više duhovščine in vojaških dostojanstvenikov. Razgovorjanje bilo je neki prav vlijudno in prijazno.

(Dvorni svetovalec grof Rudolf Korinsky), kranjske deželne vlade svetnik, je bil 14. t. m. sprejet pri cesarji.

(Za oskrbnika v posilni delalnici) je imenovan gosp. Poljanec.

(Včerajšnja „Poslanica“) dr. K. vit. Bleiweisa-Trsteniškega in prof. Šukljeja v našem listu odobrujejo tudi današnje „Novice“ in to iz vzrokov v „Poslanici“ navedenih.

(Splašen konj) pridirjal je danes zjutraj okoli polu devetih na mestni trg pred rotovžem ter je zadel neko žensko, doma menda iz Hrušice, tako hudo, da je zgubila zavednost, in so tekli po duhovna, da bi jo dejal v sv. olje. Prenesli so jo v neko sobo na rotovžu, kjer so jo močili in drgnili, ter jo kmali spravili v zavest, da je začela govoriti. Tudi so nemudoma poslali po zdravnika. Konj, ki se je na mestnem trgu sam ustavil, se je neki splašil za gradom, kjer se je voz tako nesrečno prevrnil, da sta se na njem sedeča mož in žena hudo poškodovala.

(Pogreb gospe Baumgartnerjeve), pohčerjenke gospe Trpinčeve, bil je včeraj popoldne jako sijajen, vdeležilo se ga je obilo ljudstva, pa tudi najviše gospóde. Vencev je bilo toliko število, da so se peljali na vozu pred rakvijo, kar je menda nova, po Dunaji posneta šega.

(Pekovski učenec Gregor Purger), o katerem smo pred mesecem dni poročali, da ga je pekovski pomočnik z veslico po glavi tako vdaril, da je bil v bolnišnico prenešen, umrl je včeraj zjutraj v bolnišnici vsled prizadete rane.

(Vstrelil) se je sinoči po 6. uri pri „Slonu“ na dunajski cesti v sobi št. 17 gosp. Emil Hribar, posestnik in nadporočnik deželnih brambovcov, skozi srce. V sobi na mizi našlo se je več pisem, ktera je nesrečnež še poprej sam pisal. Govori se, da se je zaradi neozdravljive rane, ktero je imel na nogi, vsmrtil.

(Razpisi učiteljskih služb na Kranjskem.) Na enorazrednici v Jesenicah s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. — Na dvorazrednici na Čateži služba II. učitelja s 400 gold. letne plače. Prošnje do konca tega meseca na okrajni šolski svet v Krškem.

Razne reči.

— Vojska zoper trtno uš. Na Bizeljskem, v okraji Brežice, kjer gospoduje pogubonosna trtoskaza, je, kakor se nam poroča, vlada v najem vzela nekoliko zemljišča, da v pokončanih vinogradih sama poskusi zasajati trto, kakoršno omenjeni mrčes prezira in raste v Ameriki. V ta namen sta nastavljena dva nadzorovatelja, ki bodeta oskrbovala delo pod vodstvom gospoda Hanzelja. Razumeva se samo ob sebi, da sta nadzornika oba Slovenca; eden je doma od sv. Petra pod sv. gorami, drugi pa iz Ponikve ob železnici. Opravila se bodeta lotila še tekom tega meseca.

— Program predpustnih veselie narodne čitalnice v Metliki l. 1884. 20. jan. tombola, petje in ples. 3. febr. Vodnikova svečanost, s slavnostnim govorom in sijajnim plesom. 17. febr. jux-tombola, petje, ples. 24. febr. maskarada in ples. 26. febr. finale. Pri Vodnikovi svečanosti in maskaradi svira mestna godba, in je pri teh dveh ve-

selicah vstopnina. Dame plačajo po 30 kr., gosp. po 50 kr., povabljeni nedruštveniki brez razločka po 1 gold. za osebe. Začetek veseliam ob 8. uri zvečer.

— Znan vremenski prerok Mathieu prerokuje za ta mesec hude viharje po adrijskem in srednjem morji od 9. do 10. t. m. O polni luni od 12. do 20. t. m. splošno deževje po Evropi. Po Nemškem, v Švici in Laškem sneg. Razni vetrovi o tem času po velikem (Oceanu) srednjem in meddeželnimi morji še zlasti 12., 15. in 18. januarja, med 15. in 20. jan. se je tu tudi viharjev bati. Lepo vreme pa bo od 20. do 28. po okolici srednjega morja; dež pa po Angležkem. Od 28. jan. do 3. febr. lepo po srednji in južni Evropi; dež in mraz po severnih deželah. Značaj tega meseca je: Spremenljivo od 1. do 12., slabo vreme od 12. do 20., spet pa spremenljivo od 20. do 31. januarja. Sploh bolj vlažno vreme in kratki mrazi.

— Sodnijska preiskava proti Hugo Schenku, njegovemu bratu Karolu in Šlosareku spravila je zopet dva poskušena umora z ropnim namenom na dan. Schenk je zapleten v poskušeni umor in roparski napad na mlinarskega hlapca Podbero, ktereja je Šlosarek blizu Lundenburga na Moravskem izvalil v nek gozd in ondi nanj vstrelil, toda ga slabo zadel, če tudi ga je hudo poškodoval. Podbera zgrabi za nož in Šlosareka osuje in naposled še iz revolverja nanj vstrelil. Šlosarek je zbežal s Schenkom vred, ki je obema od daleč sledil. Še dan danes se poznajo praske na Šlosareku, ki so od tistih ran, ktere je Šlosarek mesto denarja od Podberovega noža in revolverja prejel. Drug roparski napad pripisuje se jima v gozdu pri Weidlingau na nekega Franca Bauerja, ki je po časnikih službe iskal in je bil mesto službe še ob vse svoje premoženje prišel. Predstavil se mu je namreč neznan človek za služabnika nekega tovarničarja, ki potrebuje hlapca v štacuno. Le za varnost je treba 300 gold. denarja položiti. Peljeta se oba v Weidlingau, kjer izstopita in gresta po bližnji proti nameravani tovarni skozi gozd. Ondi ponudi neznanec Bauerju požirek žganja, česar se Bauer tudi ne brani. Kmalu na to pride jima nasproti človek, ktereja neznanec imenuje Bauerju svojega gospoda. „Gospod“ pa pravi, naj Bauer pride rajši v torek, danes nima časa, in odide. Kmalu na to je Bauerju slabo postalo in nezaveden padel je po tleh. Proti večeru zbudil ga je dež. Denarja in neznanega človeka ni bilo pa nikjer.

— Druga zver v človeški koži, ki je v zvezi s Pongracom menjevalca denarjev Eiserta napadla, se glasi na ime „Dürschner“. Oba izročila sta se že v področje deželne sodnije, kjer bosta zaslužno kazen prejela.

— Avstrijskih kavalirjev, ki imajo ogerški indigenat, šlo je v budapeštansko gosposko zbornico deset glasovat proti, oziroma za mešani zakon med židi in kristjani. Štirje knezi, štirje grofi in jeden baron glasovali so proti, grof Starhemberg pa za vpeljavo zakona. V obče so pa glasovali: 3 kardinali in 35 škofov proti, 12 škofov ni prišlo glasovat; gosposda s praporom 4 za, 2 proti; velikih županov (Obergespann) 52 za, 1 in to grof Szapary proti; izmed knezov glasovali so: vojvoda Koburški za, knezi Henrik Lichtenstein, Schwarzenberg in pa Alfred in Robert Windischgrätz proti; grofi: Julij Andrassy za, šest Apponijev in sedem Batthyanyjev proti; grof Berehtold proti, grof Beckers za, grofa Csaky in Schaumburg-Degenfeld za, Lambergov dva proti, Pallavicinijev dva za in štirje proti, grof Pergen proti, grof Schaffgotsche proti, grof Seilern proti, grof Henrik Vilezek proti, 18 Zichy-jev vsi proti. Ko so grofi odglasovali, imela je opozicija večino 51 glasov. Na vrsto pridejo baroni: Hellenbach proti, osem Podmaniczky za, Ernest Walterskirchen proti. Ostali baroni glasovali so skoraj vsi za.

Narodno gospodarstvo.

Rudolfovo železnico

prevzela je, kakor smo že jedenkrat omenili, država v svoje upravništvo in se je iz tega vzroka sklenila sledeča pogodba, ktero tu svojim čitateljem podajamo s prepričanjem, da se za njo zanimajo, ker se tika železnice, s ktero je naša domovina v najtesnejši zvezi: „Vsa oprava, ki se je sedaj oskrbovala na račun društva, prešla je v državno oskrbnitvo z vsemi stranskimi opravili na 1. januarja 1884. Rudolfova železnica se obveže januarjev kupon po 5 goldinarjev srebra pobirati in ves ostanek na gotovini iz leta 1883, kar se ga ne bo potrebovalo za poplačanje dolga, dodati k rezervni dokladnici. Rudolfova železnica tudi še nadalje ostane posestnica vsega premakljivega in nepremakljivega materiala, kakor je zapisan v železnični zemljišni knjigi, in kolikor ga je zastavljenega na prioritetnem posojilu. Vse premoženje aktivno in rezervno preide s 1. januarjem 1. 1884 v državne roke, kjer tudi odslej zanjprej čisti dobiček ostaja. Od sedaj prevzame pa tudi država razun prioritet ves drugi dolg in obtežnje društva ter ga sama izplačuje. Upravni odbor še ostane in se mu določi, da čuje nad društvenim interesom nasproti državi, kolikor se tiče iz-

polnitve te pogodbe in zastopa železnico pravno nasproti prioritetnim dolžnikom.

Skupno službeno osebje sprejme se v državno službo in se vsakemu pridobljene pravice zavarujejo. Ravno tako zavarujejo se tudi prioritetnim upnikom vse pridobljene predprave. Rudolfova železnica daje državi pravico, da zamore železnico od društva kupiti po 1. januarji 1884, kedar se ji poljubi, država pa se bode te pravice poslužila še le tedaj, ko bode videla in se prepričala, da je Rudolfova železnica že toliko na trdnih nogah, da se srebrne prioritete ne bodo bolj obtežile, kakor pa to dotična pogodba določuje.

Rudolfova železnica se odveže s 1. januarjem 1. 1884 vseh dolžnosti, ktere ji je koncesija nakladala in pogodba zaradi opravljevanja službe na državni progi Trebiž-Pontafel preneha 1. januarja 1. 1884. Država se vknjiži za lastnika takoj po potrjenem sprejemu na vse mobilije, ki niso vpisane v železniški knjigi.

Pogodba postane veljavna za društvo od časa potrditve velikega zbora, za državo pa po sprejemu državnega zbora. Ako bi se do 30. junija 1. 1884 pogodba od državnega zbora ne sprejela, je železnično društvo od vseh točk pogodbe odvezano.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 15. jan. Za nočoj odmerjeno potovanje cesarjevo v Monakovo odloženo je za nedoločen čas.

Berolinski list „Germania“ je poročal o nekem pismu avstrijskega cesarja do papeža, v katerem bi bilo govorjenje o potovanji cesarjevem v Rim. Tukajšnji vladni časnik „Fremdenblatt“ pa zdaj piše, da so ta in vsa druga enaka poročila bosá.

Tuji.

13. januarja.

Pri **Maliči**: J. dr. Goldhammer, z Dunaja. — Wögel, Löwy, Handl, Steiner, Wengraf, Hostnig, Eckstein in Hüttig, kupci, z Dunaja. — pi. Seldamayer, kupec, iz Trsta. — Schack, protest. duhoven, iz Trsta. — Franc pl. Garzaroli, iz Senožeč. — Urbantsehtsch, grajščak, s soprogo, iz Polh. gradca. — Globočnik, zasebnica, iz Železnikov. — Julij pl. Gasteiger, iz Velš.

Pri **Stonu**: Modern in Dollenz, kupca, z Dunaja. — Henrik Engelhofer, tovarnar, iz Grada. — Luizi Sarra, Lloydov kapitan, iz Trsta. — Anton Sindelar, zasebnik, iz Trsta. — Pavel Baydel. — Anton Köhlert, ravnatelj. — Julij Schimko, pivovar. — Sam. Trebitsch, kupec, iz Baresa. — Lengyer, Löwinger iz Kaniže.

(3)

Razglas.

Davkoplačevalci se opozorujejo, da so obroki za vplačevanje cesarskih davkov za leto 1884 sledeči:

1. za zemljiški (gruntni) davek: vsak mesec do zadnjega dne meseca;
2. za hišni davek: vsako četrtletje in sicer 1. februarja, 1. maja, 1. julija in 1. oktobra;
3. za pridobinski davek (za patente): 1. januarja in 1. julija;
4. za dohodninski davek: koncem vsacega četrtletja in sicer do zadnjega dne marca, junija, septembra in decembra.

Ako se ne vplačajo davki najdalje v 14 dneh po preteku teh obrokov, se računajo od dotičnih zneskov obresti, 4 tedne pozneje se pa izterjajo davki z eksekutivnim opominom oziroma po eksekutivni rubežni.

To se naznanja, da vé vsak ob pravem času vplačati svoj davek, ter se izogibati eksekutivnemu izterjanju.

Mestni magistrat ljubljanski

dné 10. januarja 1884.

Župan: Grasselli.

Dunajska borza.

15. januarja.

Papirna renta po 100 gld.	79 gl. 45	kr.
Sreberna „ „ „ „ „ „	80 „ 05	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	100 „ 10	„
Papirna renta, davka prosta	94 „ 15	„
Ogerska zlata renta 6%	121 „ 10	„
„ „ 4%	88 „ 95	„
„ „ papirna renta 5%	86 „ 60	„
Kreditne akcije	160 gld. 302	50 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld. 114	50 „
„ avstr.-ogerske banke	846 „ —	„
„ Länderbanke	113 „ 70	„
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	621 „ —	„
„ državne železnice	319 „ 50	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	221 „ 20	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 122	75 „
„ „ 1860	500 „ 137	75 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 168	75 „
„ „ 1864	50 „ 168	— „
Kreditne srečke	100 „ 170	25 „

Ljubljanske srečke	20 „	23 gl. —	kr.
Rudolfove srečke	10 „	20 „ —	„
London	121 „	15 „	„
Srebro	— „	— „	„
Ces. cekini	5 „	71 „	„
Francoški napoleond.	9 „	60 1/2 „	„
Nemške marke	59 „	35 „	„

Christlich-pädagogische Blätter für die österr.-ung. Monarchie, VII. letnik,

velja za celo leto 2 gld., priporočamo vsem, ki jim je prava krščanska izgoja mladine, bodočih državnih in cerkvenih stebrov pri srcu. Ta šolski časnik se peča s šolskim vprašanjem, kakor se ono današnjemu času prilaga, donša izobraževalne članke o izgoji in poduku, objavlja vse postave in določila gledé šole, krepko pobija sovražne napade in posebno skrbi za mladostno literaturo.

Naročnina naj se pošilja po poštnih nakaznicah na uredništvo in opravništvo na **Dunaji, I., Petersplatz št. 9.**

V kavarni „Tall“,

Stari trg hiš. št. 21,

(5) se dobivajo sledeča vina:

Teran	44	kr. liter.
Isterska „	40	„ „
Dalmatinska „	28	„ „

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa čez se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpristrčnišo zahvalo, zvsem spoštovanjem udani

(30) Franc Jug, posestnik v Smarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 50 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno DORSCH olje,

najboljše vrste, izborno zoper brámore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljuje, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

e. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrežati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnjenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvršé se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.